

тистика не дает полной информации о структуре домохозяйств, предопределяющей необходимость анализа показателей, которые имеют отношение ко всему населению определенной территории, что методологически не совсем правильно. Вместе с тем, анализ имеющихся демографических тенденций дает возможность выявить и лучше понять структурные факторы, влияющие на формирование материального неравенства населения в регионе, выявить территориальные особенности их проявления и, таким образом, определить зоны с потенциально высокой опасностью формирования и распространения бедности населения.

Рябов С.А. Школяренко О.О.

ПРОБЛЕМИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Процеси ринкових реформ і структурних перетворень, які відбуваються в нашій державі, вимагають значних капітальних вкладень. Питання пошуку й залучення в її господарський комплекс фінансово–матеріальних ресурсів набувають особливої актуальності внаслідок необхідності оновлення діючих виробничих потужностей та основних фондів на більшості промислових та сільськогосподарських підприємствах, вирішення завдань впровадження новітніх технологій, освоєння нових конкурентоспроможних видів продукції, нарощування потенціалу та створення нових робочих місць. В умовах вкрай обмежених внутрішніх можливостей для фінансування економічних проектів великого значення надається більш активному використанню інвестицій [3, 16–24].

Проте, незважаючи на посилену увагу до цього питання з боку держави, воно так і залишилося не вирішеним.

Постає питання: в чому ж проблема? Що стримує іноземних інвесторів і стає їм на заваді? Існують різні точки зору на інвестиційні процеси в Україні та їх динаміку. Гроші завжди йдуть туди, де найсприятливіші умови для їх вкладення, де вони дають най-більший прибуток. Важкий стан економіки нашої держави в поєднанні з неадекватним законодавством є основними причинами, які пояснюють той факт, що обсяги іноземних інвестицій в Україну залишаються низькими в порівнянні з іншими постсоціалістичними країнами Східної та Центральної Європи.

Згідно з діючими нині нормативно–правовими актами всім інвесторам без винятку надано рівні права, незалежно від того, який сектор економіки вони інвестують, який розмір цих інвестицій, яке їх походження, чи є вони внутрішніми чи закордонними. Такий підхід, можливо, і є нормальним у разі, якщо країна вже досягла достатньо високого рівня економічної стабільності. Але він не виправдовує себе у випадку з нашою державою. Законодавство України, на жаль, не надає будь–яких стимулів для інвестування у ключові галузі економіки. Що більш важливим та необхідним є фінансово–матеріальні надходження для держави, то привабливішими мають бути умови для потенційних інвесто-

рів, особливо це стосується перехідного етапу економіки. Тому, на наш погляд, селективну інвестиційну роботу потрібно проводити так, щоб першочергова увага була до тих інвесторів, які насамперед спрямовані на виробництво товарів, що заміщають імпорт, а також орієнтовані на експорт.

У зв'язку з цим назріла нагальна потреба у врегулюванні цього питання законом, яким буде передбачено надання пільг окремим суб'єктам підприємництва під конкретні проекти відповідно до державних програм економіки та соціальної сфери, що, у свою чергу, стане додатковим правовим важелем впливу на інвестора в плані спрямування його у ті важливі для України галузі, куди він поки що не йде. Особливого значення це питання набуває в даний час, коли країна вже пройшла етап масової приватизації і вступила в період роздержавлення великих компаній.

Як уже не один раз стверджувалося, вся діюча законодавча база має дві основні вади: по-перше, нестабільність, а по-друге, відсутність комплексності та наявність протиріч. Зрозуміло, що в період економічної перебудови держава знаходиться у пошуку адекватних законодавчих важелів, однак компанії, які вже здійснюють або мають намір розпочати інвестиційну діяльність, повинні мати хоч мінімальні гарантії стабільності для планування власних дій. Слід тісніше координувати зусилля різних державних відомств і приділяти більше уваги розробці чітких інструкцій із застосування законів. Окрім незрозумілих формулювань законодавчих документів, сама їх кількість може призвести до плутанини. Іноземні підприємці нетерпляче очікують прийняття Цивільного кодексу, який нарешті замінив би масу розрізнених указів та постанов [2, 31-36]. Нарешті ще не вирішене одне з найголовніших питань – питання власності на землю. Необхідно законодавчо закріпити права інвесторів на придбання у власність земельних ділянок, на яких розміщуються об'єкти інвестування [5].

Істотною перешкодою на шляху до залучення та ефективного використання іноземних інвестицій є недосконалість інфраструктура. Недостатня кількість відповідних експертів, аудиторів, консультантів стримує збільшення надходжень закордонного капіталу. Аби виправити таке становище, слід створити мережу спеціальних установ – як державних, так і недержавних, – які будуть займатися підготовкою таких фахівців для України, готуватимуть відповідні інвестиційні проекти за міжнародними стандартами. Сьогодні подекуди наші підприємці навіть не можуть чітко сформулювати свої потреби в інвестуванні, грамотно скласти проект чи заявку на отримання іноземної допомоги.

Крім того, ми маємо ряд інших негативних моментів: бюрократичні бар'єри, відсутність правового забезпечення кредитування, страхування ризиків, низький рівень ділової та професійної кваліфікації, незначна частка сучасної техніки і технологій у загальному процесі виробництва, нерегулярність матеріально-технологічного постачання, нестача привабливих інвестиційних програм і проектів, жорстка податкова система.

Велику кількість скарг серед ділових кіл зарубіжних країн викликає робота митних служб, що пов'язано, в основному, знову ж таки з нестабільністю законодавства. Нові акти, які навіть ще не були опубліковані або опубліковані на-

передодні, негайно запроваджуються митними органами в практику. Здебільшого це призводить до затримки вантажів на кілька днів, що робить поставки як в Україну, так і за її межі все менш і менш привабливими в очах західних бізнесменів.

Слід відзначити, що зовнішнє економічне середовище не відзначається високим рівнем лібералізму до країн колишнього СРСР. Воно характеризується жорсткою конкуренцією, протекціонізмом, лобізмом, диктатом своїх пріоритетів. За таких обставин, єдиним реальним шляхом є формування раціональної інвестиційної політики, в якій чільне місце займе система державного регулювання, державних гарантій, патронажу іноземних інвестицій, а також трансформація структури власності на основі приватизації. Необхідно знайти оптимальну схему, яка б дозволила збалансувати норми прибутку, рівень ризику, забезпечила стимули та гарантії для залучення іноземних інвестицій у процес структурної трансформації економічного комплексу [1, 126-134].

У нашій державі зараз багато робиться для того, щоб значно активізувати процес залучення прямих іноземних інвестицій, багато ще треба зробити в майбутньому, проте іноземні інвестори добре усвідомлюють, що для створення привабливого інвестиційного клімату зі стабільними, несуперечливими та прозорими правовими рамками потрібні роки. Разом з тим, можна з упевненістю стверджувати, що багато потенційних фінансових донорів готові до посилення своєї присутності та діяльності в Україні, якщо процеси реформ динамічно продовжуватимуться, якщо буде видно, що держава в особі центральних і місцевих органів виконавчої влади оперативнo й цілеспрямовано працює над усуненням згаданих перешкод.

Література

1. Величко О.В. Державне регулювання інвестиційної діяльності // Фінанси України. – 2000. – № 10.
2. Золотарьов А. Фактори зростання ефективності інвестицій у промисловості // Економіка України.–2000.– № 12.
3. Кваснюк Б. Інвестиційна політика та відтворення в Україні // Економіка України.–1997.– № 9.
4. Комафова К.В. Іноземні інвестиції як необхідна умова встановлення ринкового механізму // Фінанси України. – 2000.–№ 9.
5. Україна: поступ у XXI століття. Стратегія економічної та соціальної політики на 2000-2004 рр. Послання Президента України до Верховної Ради України на 2000 рік // Голос України.– 2000.– 2 лютого.